Gebruik van SSRI-medicatie tijdens zwangerschap en borstvoeding

Geboortecentrum
IJsselland

Inleiding

Uw huisarts of psychiater heeft u een SSRI voorgeschreven (= Selectieve Serotonine-heropname Remmer).
Deze medicijnen worden onder andere gebruikt bij de behandeling van depressies, paniekaanvallen, sociale angststoornissen, fobieën, dwangstoornissen, posttraumatische stress-stoornis en eetstoornissen.

SSRI's werken onder andere via de 'boodschapperstof' serotonine. Bij deze aandoeningen lijkt de stemmings- of angst'thermostaat' ontregeld te zijn. De SSRI's of een ander antidepressivum helpen om die thermostaat weer goed in te stellen en goed ingesteld te houden.

Als u tijdens de zwangerschap een SSRI gebruikt, komt er door de moederkoek via de navelstreng ook wat van die medicijnen bij uw baby terecht. Hierdoor wordt ook de 'thermostaat' van uw baby bijgesteld. Na de geboorte wordt de toevoer van die medicijnen aan de baby plotseling gestopt. Hierdoor kan uw baby ontregeld raken.

Deze folder geeft informatie over de mogelijke risico's en gevolgen voor moeder en kind bij gebruik van SSRI-medicatie tijdens de zwangerschap.

Als u zwanger wilt worden

Gebruikt u een SSRI en wilt u zwanger worden?
Dan is het verstandig om eerst via uw huisarts of psychiater een advies te vragen.

- De arts bespreekt met u de voor- en nadelen van SSRI-gebruik tijdens de zwangerschap (voor u en uw kind).
- U hoort dan ook of er andere behandelingen mogelijk zijn.
- Verder krijgt u tijdens dit gesprek algemene informatie over een goede voorbereiding op uw zwangerschap.

Er kunnen goede redenen zijn om uw SSRI-medicatie voor en tijdens de zwangerschap te blijven gebruiken. Meestal kunt u dan gewoon doorgaan met de soort SSRI die u al gebruikt. Wel is het verstandig om de dosering van de medicatie zo laag mogelijk te houden (maar ook weer niet té laag).
Uw arts geeft u hierover meer informatie.

Begeleiding tijdens uw zwangerschap

Voor uw SSRI-gebruik maakt het niet uit wie uw zwangerschap begeleidt; de aard van uw psychiatrische ziektebeeld en/of andere medische problemen is daarin bepalend.
Alle vrouwen die een SSRI gebruiken, krijgen een behandelplan waarin staat hoe de begeleiding tijdens de zwangerschap, de bevalling en het kraambed wordt geregeld. Dit plan is bedoeld voor u en alle behandelaars. Het plan wordt gemaakt in overleg met uw verloskundige of gynaecoloog en met kinderartsen en psychiaters.

- De verloskundige/huisarts* of gynaecoloog doet de zwangerschapscontroles.

✅ Daarnaast krijgt u begeleiding van de huisarts of psychiater die de SSRI-medicatie heeft voorgeschreven.

* *Niet alle huisartsen houden zich nog bezig met Verloskunde. Als uw huisarts zich wel met verloskunde bezighoudt, blijft u uiteraard onder controle bij uw eigen huisarts.*

Gevolgen van SSRI-gebruik

Er zijn aanwijzingen dat ongeboren kinderen iets minder goed groeien als hun moeder SSRI-medicatie gebruikt.
De kans op andere complicaties, zoals vroeggeboorte, lijkt niet verhoogd.
Wanneer u tijdens de zwangerschap een SSRI gebruikt, komt er via de moederkoek door de navelstreng ook wat van het medicijn bij de baby terecht.
Dit kan drie belangrijke gevolgen hebben.

1. Aangeboren afwijkingen

Er kunnen aangeboren afwijkingen ontstaan, met name een opening in het schot tussen de harthelften. Dit gebeurt bij 1 tot 1,5% van alle kinderen bij wie de moeder SSRI-medicatie gebruikt tijdens de zwangerschap. Dit is 3 tot 5 keer vaker dan als de moeder geen SSRI gebruikt. Bij deze afwijking is meestal geen behandeling nodig en zo wel, dan slaagt de behandeling doorgaans goed. Overigens wordt 3 tot 5% van alle kinderen in Nederland geboren met een aangeboren afwijking. In hoeverre ook andere aangeboren afwijkingen vaker voorkomen bij gebruik van SSRI's, is nog niet helemaal duidelijk uit wetenschappelijk onderzoek. Op een 20-weken echo zijn de meeste ernstige aangeboren afwijkingen goed vast te stellen.

2. Gewenning / onttrekkingsverschijnselen

De pasgeborene is gewend aan de medicijnen. Na de geboorte krijgt de baby plotseling geen medicijnen meer binnen.
Dit kan allerlei verschijnselen veroorzaken, die we neonatale onttrekkingsverschijnselen noemen. Het gaat hierbij niet om onthoudingsverschijnselen zoals bij een verslaving, maar heeft te maken met een bijstelling van de 'thermostaat' van de pasgeborene. Ongeveer 1 op de 3 kinderen krijgt hier last van, met name als de moeder in de tweede helft van de zwangerschap SSRI-medicatie heeft gebruikt.

Wat zijn deze neonatale onttrekkingsverschijnselen?
De verschijnselen die op kunnen treden zijn:

- voedingsproblemen, minder goed drinken
- prikkelbaarheid en meer huilen
- trillerig zijn
- verhoogde spierspanning
- slaapproblemen
- weinig bewegen en weinig reactief zijn
- ondertemperatuur
- kreunende ademhaling
- minder urineproductie

Neonatale onttrekkingsverschijnselen treden meestal binnen 2 tot 4 dagen na de bevalling op en duren maximaal 2 tot 4 weken.
In principe kunnen ze optreden bij gebruik van alle soorten SSRI's.
Bij gebruik van hogere doseringen met SSRI's is de kans op deze onttrekkingsverschijnselen groter.
Ook als de baby te vroeg geboren is, is de kans wat groter.

De verschijnselen duren in het algemeen enkele dagen en verdwijnen meestal zonder behandeling.
De baby houdt er -voor zover bekend- niets aan over.

3. Ademhalingsproblemen

De pasgeborene kan last hebben van ademhalingsproblemen. Deze problemen kunnen direct na de geboorte ontstaan en moeten dan ook behandeld worden. Daarom adviseren wij om in een ziekenhuis te bevallen. De ademhalingsproblemen ontstaan door een verhoging van de bloeddruk in de longen van de pasgeborene. De kans hierop is klein; minder dan 1%.

4. Lange termijn effecten

Het is overigens nog niet duidelijk of SSRI-gebruik tijdens de zwangerschap effecten heeft op het kind op latere leeftijd, maar daar lijkt het niet op.

Bevallen in het ziekenhuis

Vanwege de heel kleine kans op ademhalingsproblemen bij de pasgeborene, adviseren we om in het ziekenhuis te bevallen. Dit kan met de verloskundige/huisarts of met de gynaecoloog. De begeleiding van de bevalling verloopt verder net zo als bij iedere andere zwangere.

Na de bevalling hoeft u in principe niet lang in het ziekenhuis te blijven. Om zeker te weten dat uw baby goed blijft ademhalen, adviseren we wel om hem of haar minimaal 12 uur in het ziekenhuis te observeren.

- Onttrekkingsverschijnselen zijn over het algemeen niet ernstig en verdwijnen meestal na enkele dagen. Daarvoor hoeft uw baby niet in het ziekenhuis te blijven.
- Het is wel nuttig om de eerste dagen te letten op klachten die duiden op onttrekkingsverschijnselen. Neem contact op met de verloskundige of de huisarts die u begeleidt als er onttrekkingsverschijnselen optreden.

Overigens kunnen er natuurlijk wel andere redenen zijn waarom u in het ziekenhuis moet blijven, die niets met de SSRI-medicatie hebben te maken.

Borstvoeding

Borstvoeding wordt altijd geadviseerd. We weten dat borstvoeding in combinatie met SSRI-gebruik op korte termijn geen probleem is voor de pasgeborene.

Er zijn geen gegevens over lange termijn effecten.

Doorgaan met SSRI na uw bevalling

Het is verstandig om na de bevalling in elk geval door te gaan met de medicatie zoals u die voor de zwangerschap gebruikte.
De behandelende psychiater of huisarts zal dit van tevoren met u bespreken en in het behandelplan opnemen.
De bevalling en het moeder worden geven al genoeg veranderingen die uw stemming kunnen beïnvloeden of angst kunnen veroorzaken.

Het doorgaan met de medicatie in combinatie met algemene leefregels zoals rust en regelmaat, zijn dan ook extra belangrijk in de periode na de bevalling.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de polikliniek gynaecologie:
Tel: 010 258 5920

Meer lezen?
Kijk voor aanbevolen websites op www.ysl.nl bij uw specialisme.

Deze folder ondersteunt de mondelinge informatie die u van arts of verpleegkundige heeft ontvangen. Heeft u nog vragen over het onderzoek of uw behandeling, eventuele gevolgen en risico's, of over andere behandelmogelijkheden, stel ze dan gerust.

GEB.074/140719.JH

Geboortecentrum IJsselland is een samenwerkingsverband van verloskundige praktijk Een goed begin, verloskundigen praktijk IJssel & Lek, verloskundigen praktijk Rotterdam Oost, Prinscapelle verloskundigen maatschap, Praktijk voor verloskunde & echoscopie, Kraamzorg Rotterdam en omstreken en het IJsselland Ziekenhuis

Geboortecentrum IJsselland

Geboortecentrum IJsselland
Prins Constantijnweg 2
2906 ZC Capelle aan den IJssel
010 - 258 5000